C/2025/4990

12.9.2025

KOMISJONI TEATIS

Elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust käsitleva direktiivi (EL) 2022/2557 artikli 5 lõike 5, artikli 6 lõike 6 ja artikli 7 lõike 3 kohaselt välja töötatud komisjoni suunised ja aruandevorm

(C/2025/4990)

I. SISSEJUHATUS

1. Elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2557 ([1]) (edaspidi „direktiiv“) eesmärk on tagada elutähtsate ühiskondlike funktsioonide või elutähtsa majandustegevuse säilitamiseks vajalike teenuste takistamatu osutamine siseturul. Direktiiviga suurendatakse selliste teenuste osutajate toimepidevust ja luuakse üldraamistik, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust kõikide ohtude (looduslikud ja inimtegevusest tingitud ohud, juhuslikud või taotluslike sündmustega seotud ohud) korral.

2. Toimepidevuse kõrge taseme saavutamiseks peavad liikmesriigid täitma neile direktiiviga pandud kohustusi. Selleks et aidata liikmesriikidel mõnda neist kohustustest täita, tehti komisjonile ülesandeks töötada välja soovitused, mittesiduvad suunised ja ühine vabatahtlik aruandevorm. Täpsemalt jõustatakse käesoleva teatisega direktiivi artikli 5 lõige 5, mille kohaselt tuleb välja töötada komisjonile teatava teabe esitamise vorm, direktiivi artikli 6 lõige 6, mille kohaselt tuleb välja töötada soovitused ja suunised, et toetada liikmesriike elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimisel, ning direktiivi artikli 7 lõige 3, mille kohaselt tuleb vastu võtta suunised, et hõlbustada häiriva mõju olulisuse kindlakstegemise kriteeriumide kohaldamist, võttes arvesse teavet, mille liikmesriigid peavad esitama vastavalt direktiivi artikli 7 lõikele 2.

3. Enne selle teatise vastuvõtmist konsulteeriti kooskõlas eespool nimetatud sätetega liikmesriikidega 3.–4. oktoobril 2024 toimunud seminaril ja elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühmaga 12. veebruaril 2025. Elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse töörühma delegaatidega peeti 2025. aasta märtsis kirjalikult täiendavad kahepoolsed konsultatsioonid ja teatise ajakohastatud versioon esitati kõnealusele töörühmale 7. aprillil 2025.

4. Käesolev teatis ei ole õiguslikult siduv ega mõjuta seda, kuidas Euroopa Liidu Kohus liidu õigust tõlgendab.

II. ÜHINE VABATAHTLIK ARUANDEVORM

5. Direktiivi artikli 5 lõikega 5 ette nähtud ühine vabatahtlik aruandevorm, mida liikmesriigid saavad kasutada komisjonile teatava riskihindamisega seotud teabe edastamiseks, on esitatud teatise lisas.

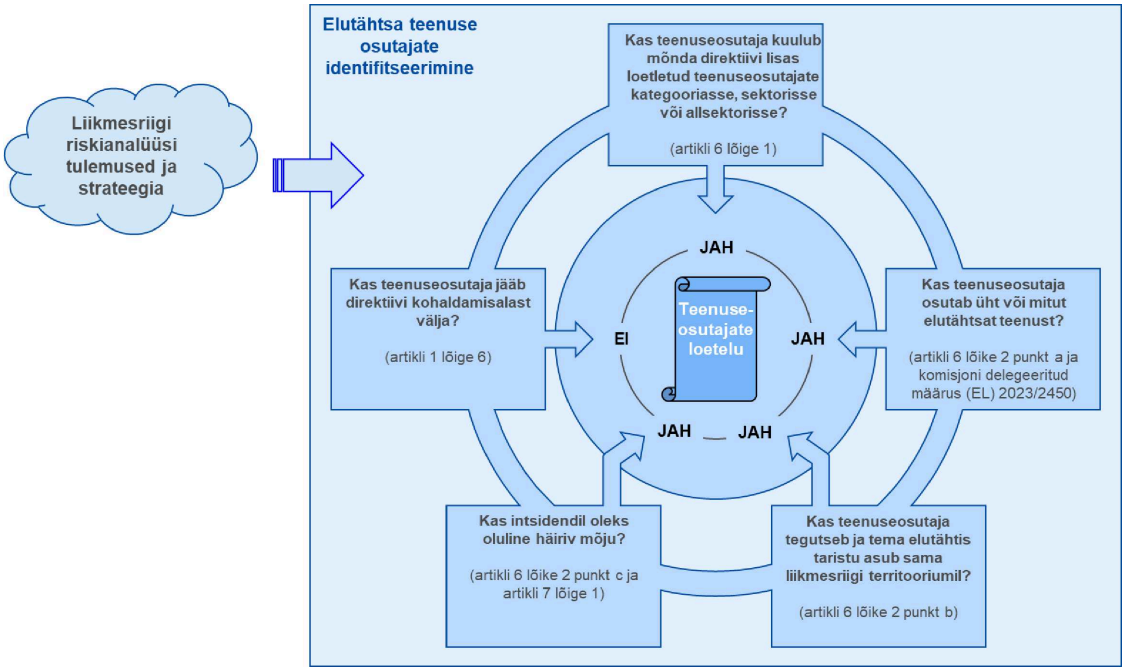
6. Kuigi see aruandevorm on vabatahtlik, soovitatakse liikmesriikidel seda direktiivi artikli 5 lõike 4 kohase teabe esitamisel kasutada.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2557, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2008/114/EÜ (ELT L 333, 27.12.2022, lk 164, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj).

III. MITTESIDUVAD SUUNISED ELUTÄHTSA TEENUSE OSUTAJATE IDENTIFITSEERIMISE TOETAMISEKS

Joonis 1

Elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimise protsess ([2])

7. Selleks et toetada direktiivi põhjendusi 3 ([3]) ja 16 ([4]) arvesse võttes elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimist, on käesolevate mittesiduvate suuniste eesmärk eelkõige toetada elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimise kriteeriumide järjepidevat kohaldamist ELi tasandil.

8. Direktiivi artikli 6 lõikes 2 on sätestatud, et „[direktiivi] kohasel elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimisel võtab liikmesriik arvesse oma liikmesriigi riskianalüüsi tulemusi ja strateegiat ning kohaldab kõiki järgmisi kriteeriume:

   a) teenuseosutaja osutab üht või mitut elutähtsat teenust;

   b) teenuseosutaja tegutseb ja tema elutähtis taristu asub sama liikmesriigi territooriumil ning

   c) intsidendil oleks oluline häiriv mõju, nagu on kindlaks määratud kooskõlas artikli 7 lõikega 1, ühe või mitme kõnealuse elutähtsa teenuse osutamisele või muude elutähtsate teenuste osutamisele lisas esitatud sektorites, mis nendest elutähtsatest teenustest sõltuvad“.

9. Eespool toodust järeldub, et liikmesriigid peaksid elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimise protsessis käsitlema kolme põhielementi: riskianalüüsi tulemused, riikliku strateegia tulemused ja eespool punktis 8 nimetatud kriteeriumide kumulatiivne kohaldamine.

([2]) Identifitseerimise etappide järjekord ei ole kohustuslik.

([3]) „[Siseturul iseloomustab] elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimist killustatus, kuna asjaomaseid sektoreid ja teenuseosutajate kategooriaid ei tunnustata kõikides liikmesriikides järjepidevalt elutähtsate teenuste osutajatena. Seepärast tuleks käesoleva direktiiviga saavutada kindel ühtlustatuse tase selle kohaldamisalasse kuuluvate sektorite ja teenuseosutajate kategooriate osas.“

([4]) „Selleks et tagada käesoleva direktiivi toimepidevust käsitlevate nõuete kohaldamine kõikide asjakohaste elutähtsa teenuse osutajate suhtes ja vähendada sellega seotud lahknevusi, on oluline sätestada ühtlustatud normid, mis võimaldavad kogu liidus elutähtsa teenuse osutajate järjepidevat identifitseerimist, võimaldades samal ajal liikmesriikidel piisavalt kajastada nende teenuseosutajate rolli ja tähtsust riiklikul tasandil.“

III.1. **Riskianalüüsi tulemused**

10. Direktiivi põhjenduses 15 on selgitatud, et „[l]iikmesriikide tegevus elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimisel ja nende toimepidevuse tagamise toetamisel peaks lähtuma riskipõhisest lähenemisviisist, millega suunatakse jõupingutused neile teenuseosutajatele, mis on elutähtsa ühiskondliku funktsiooni või majandustegevuse seisukohast kõige olulisemad“.

11. Liikmesriikidel soovitatakse rakendada direktiivi artikli 5 kohaselt tehtud riskianalüüsi tulemusi elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimisel, võttes arvesse järgmisi aspekte:

a) kui suur on mõju, mida avaldab asjaomase teenuseosutaja poolt elutähtsa teenuse osutamise katkemine või häire (suur *vs.* väike mõju), ning

b) asjaomase teenuseosutaja poolt elutähtsa teenuse osutamise katkemise või häire tõenäosus (suur *vs.* väike tõenäosus).

12. Elutähtsa teenuse osutaja identifitseerimise protsessis tuleks erilist tähelepanu pöörata valdkonna- või piiriülestele riskidele, kuna nendega võib kaasneda laiaulatuslikum ahelmõju teiste teenuseosutajate elutähtsate teenuste osutamisele direktiivi lisas sätestatud valdkondades.

III.2. **Elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse suurendamise strateegia**

13. Direktiivi põhjenduses 13 on selgitatud, et „[e]lutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse valdkonnas tervikliku lähenemisviisi tagamiseks peaks igal liikmesriigil olema strateegia elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse suurendamiseks“. Samas põhjenduses selgitatakse, et strateegias peaks olema kehtestatud „strateegilised eesmärgid ja võetavad poliitikameetmed. Sidususe ja tõhususe huvides tuleks strateegiad välja töötada nii, et see integreeriks sujuvalt olemasolevad poliitikameetmed, tuginedes võimaluse korral asjaomastele olemasolevatele riiklikele ja valdkondlikele strateegiatele, asjaomastele kavadele või sarnastele dokumentidele.“ Strateegia võetakse vastu vastavalt direktiivi artiklile 4.

14. Selleks et elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimise suhtes kasutataks terviklikku lähenemisviisi, peaksid liikmesriigid tagama, et nende strateegiatega nähakse ette poliitikaraamistik, mis võimaldab direktiivi kohaste pädevate asutuste ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2555 ([5]) kohaste pädevate asutuste vahelist tõhusamat koordineerimist seoses teabe vahetamisega küberturvalisuse riskide, küberohtude ja küberintsidentide ning muude kui küberriskide, -ohtude ja -intsidentide kohta ning seoses järelevalveülesannete täitmisega ([6]). Kuna see võib mõjutada elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimist valdkondades, mis on hübriidohtude suhtes eriti haavatavad, peaksid liikmesriigid oma strateegiate kehtestamisel ja nende põhjal elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimisel võtma nõuetekohaselt arvesse elutähtsa teenuse osutajaid ähvardavate ohtude hübriidset laadi. Liikmesriike julgustatakse kasutama elutähtsa teenuse osutajate suhtes kohaldatavate turvalisus- ja toimepidevusmeetmete seisukohast asjakohaseid Euroopa ja rahvusvahelisi standardeid, kuna need võivad anda olulise panuse liikmesriikide strateegiate koostamisse ning seejärel teenuseosutajate identifitseerimise protsessidesse ja otsuste tegemisse.

15. Direktiivi artikli 4 lõike 2 kohaselt peab strateegia sisaldama teatavaid elemente, nagu strateegilised eesmärgid ja prioriteedid elutähtsa teenuse osutajate üldise toimepidevuse suurendamiseks ning elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimise protsessi kirjeldus. Strateegilised eesmärgid ja prioriteedid võiksid anda elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimise protsessi tarviliku panuse. Näiteks võiks strateegia prioriteete seades kehtestada vastuvõetavate, lubatavate ja vastuvõetamatute riskide künnised. See võib toetada pädevaid asutusi elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimise protsessis ja aidata neil teha kindlaks häiriva mõju olulisust.

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv) (ELT L 333, 27.12.2022, lk 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

([6]) Strateegiad peaksid olema koordineeritud ja kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määruse (EL) 2021/1119 (millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999) artikli 5 lõike 4 kohaste riiklike kliimamuutustega kohanemise strateegiate ja kavadega (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj).

III.3. **Elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimise kriteeriumid**

16. Direktiivi artikli 6 lõikest 2 tuleneb, et selles sättes sätestatud kolme kriteeriumi tuleb kohaldada kumulatiivselt, st direktiivi kohaselt saab elutähtsa teenuse osutajana identifitseerida ainult sellise teenuseosutaja, kes vastab kõigile kolmele kriteeriumile.

17. Seega ja võttes arvesse ka direktiivi artikli 1 lõikes 6 sätestatud erandit direktiivi kohaldamisest ning artikli 5 lõikes 1 ja artikli 7 lõikes 1 sätestatut, tuleks elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimisel kaaluda järgmist viit küsimust (vt joonis 1).

(a) Kas teenuseosutaja on seotud mõne direktiivi lisas loetletud sektori või allsektori või teenuseosutajate kategooriaga?

(b) Kas teenuseosutaja osutab üht või mitut elutähtsat teenust?

(c) Kas teenuseosutaja tegutseb ja tema elutähtis taristu asub sama liikmesriigi territooriumil?(

(d) Kas intsidendil oleks oluline häiriv mõju ([7]) asjaomase teenuseosutaja ühe või mitme elutähtsa teenuse osutamisele või muude elutähtsate teenuste osutamisele lisas esitatud sektorites, mis sõltuvad nendest elutähtsatest teenustest?

(e) Kas teenuseosutaja kuulub või ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse ([8])?

18. Liikmesriigid saavad valida, millises järjekorras nad neid küsimusi käsitlevad. Direktiiviga ei nõuta konkreetse järjekorra järgimist.

19. Kui nende küsimuste käsitlemise tulemusena selgub, et teenuseosutaja vastab kõigile kolmele kriteeriumile, peab liikmesriik ta vastavalt direktiivi artikli 6 lõikele 1 identifitseerima elutähtsa teenuse osutajana. Direktiivi põhjenduses 16 on selgitatud, et „[k]ui liikmesriigis puuduvad nendele kriteeriumidele vastavad teenuseosutajad, ei peaks sellel liikmesriigil olema kohustust elutähtsa teenuse osutajat vastavas sektoris või allsektoris identifitseerida“.

(a) *Kas teenuseosutaja on seotud mõne direktiivi lisas loetletud sektori või allsektori või teenuseosutajate kategooriaga?*

20. Direktiivi lisa kolmandas veerus on loetletud teenuseosutajate kategooriad, mis vastavad direktiiviga hõlmatud sektorite ja allsektorite loetelule. Peaaegu kõigi kategooriate puhul viidatakse asjakohastele ELi valdkondlikele õigusaktidele, milles on asjaomane teenuseosutajate kategooria määratletud. Selliseid õigusakte tuleks identifitseerimise protsessis hoolikalt analüüsida, et mõista, millisesse kategooriasse teatava sektori või allsektori teenuseosutaja kuulub.

21. Identifitseerimise protsessis tuleks arvesse võtta teatavate sektorite eripära. Energeetikasektoriga seoses on direktiivi põhjenduses 5 selgitatud, et „[e]nergeetikasektori ja eelkõige elektrienergia tootmise ja ülekandmise meetodite osas (seoses elektrienergia tarnimisega) on kokku lepitud, et kui seda peetakse asjakohaseks, võib elektrienergia tootmine hõlmata tuumaelektrijaamade elektrienergia ülekandmisega seotud osi, kuid välja jäetakse konkreetselt tuumaenergiaga seotud elemendid, mille kohta kehtivad rahvusvahelised lepingud ja liidu õigus, sealhulgas vastavad tuumaenergiaalased õigusaktid“.

22. Toidusektoriga seoses on samas põhjenduses 5 selgitatud, et „proportsionaalse lähenemisviisi tagamiseks ning selleks, et piisavalt kajastada nende teenuseosutajate rolli ja tähtsust riiklikul tasandil, [tuleks] elutähtsa teenuse osutajad identifitseerida üksnes selliste toiduainetööstuse ettevõtete hulgas, mis võivad olla kas tulunduslikud või mittetulunduslikud või kas avalik-õiguslikud või eraõiguslikud, kes tegelevad üksnes logistika ja hulgimüügi ning suuremahulise tööstusliku tootmise ja töötlemisega ning kellel on märkimisväärne turuosa, nagu on täheldatud riiklikul tasandil“.

23. Elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse erilist tähtsust, mis on teatavatel sektoritel, näiteks transpordisektoril seoses mere- või siseveesadamate, maanteede, lennujaamade ja raudteede keskse rolliga (eelkõige kui neid kasutatakse kahesugusel, nii sõjaväelise liikuvuse kui ka tsiviilotstarbel), vee-, energeetika- ja digitaristu sektoril elutähtsate teenuste osutamisel muudes sektorites (kuna neil on strateegiline roll tarneahela vastupanuvõime tagamisel ning ebaseadusliku kaubanduse ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisel).

([7]) Määratakse kindlaks direktiivi artikli 7 lõike 1 kohaselt.

([8]) Direktiivi artikli 1 lõike 6 kohaselt ei kohaldata seda direktiivi nende avaliku halduse üksuste suhtes, kes tegutsevad riikliku julgeoleku, avaliku julgeoleku, kaitse või õiguskaitse valdkonnas, sealhulgas kuritegude uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise valdkonnas.

24. Panganduse, finantsturutaristu ja digitaristu sektori elutähtsa teenuse osutajad peavad liikmesriigid vastavalt direktiivi artiklile 8 ning direktiivi põhjendustes 20 ja 21 esitatud selgitustele identifitseerima samade direktiivis ette nähtud kriteeriumide ja menetluste alusel. Asjaomased pädevad asutused peaksid vastavalt vajadusele nende kolme sektori teenuseosutajate identifitseerimisel üksteist teavitama ja üksteisega konsulteerima kooskõlas direktiivi artikli 9 lõikes 1 sätestatud üldise kohustusega teha tõhusat koostööd, et täita direktiivist tulenevaid ülesandeid.

25. Liikmesriigid peaksid elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimisel vastavalt direktiivi artiklile 6 võtma nõuetekohaselt arvesse teenuseosutajaid, kes osutavad elutähtsaid veealuse elektroonilise side ja elektrienergia ülekandmisega seotud teenuseid ([9]).

(b) *Kas teenuseosutaja osutab üht või mitut elutähtsat teenust?*

26. Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2023/2450 ([10]) (edaspidi „komisjoni delegeeritud määrus“) peamine eesmärk on kehtestada direktiivi lisas sätestatud sektorite ja allsektorite elutähtsate teenuste loetelu, mida pädevad asutused peavad kasutama riskianalüüsi tegemiseks, kuid sama loetelu tuleks seejärel kasutada ka identifitseerimisprotsessis, et otsustada, kas teenuseosutaja vastab esimesele kriteeriumile, st kas teenuseosutaja osutab üht või mitut elutähtsat teenust.

27. Komisjoni delegeeritud määruse põhjenduse 4 kohaselt „tuleks elutähtsate teenuste loetelu kasutades võtta arvesse kõiki direktiivi [---] asjaomaseid sätteid“. Sealhulgas tuleks arvesse võtta elutähtsate teenuste määratlust, mille kohaselt tegemist on teenustega, mis on kriitilised elutähtsate ühiskondlike funktsioonide, majandustegevuse, rahvatervise ja ohutuse või keskkonna säilitamiseks, samuti avaliku halduse üksuse määratlust ([11]) ning direktiivi kohaldamisala käsitlevaid sätteid ([12]), mis on asjakohased muu hulgas eespool nimetatud esimese kriteeriumi kohaldamisel.

28. Direktiivi artikli 5 lõikes 1 on siiski selgelt märgitud, et komisjoni delegeeritud määruses sisalduv loetelu ei ole ammendav. Nii võivad olla direktiiviga hõlmatud ka muud elutähtsad teenused, mida selles loetelus nimetatud ei ole. Seega on loetelu küll oluline lähtepunkt, kuid selles sisalduvad elutähtsad teenused ei pruugi olla ainsad, mida liikmesriigid peavad direktiivi artikli 6 lõike 2 punkti a kohaldamisel arvesse võtma. See säte viitab üldiselt direktiivi artikli 2 punkti 5 määratluse kohastele elutähtsatele teenustele, mis ei pruugi aga hõlmata üksnes komisjoni delegeeritud määruses loetletud elutähtsaid teenuseid.

(c) *Kas teenuseosutaja tegutseb ja tema elutähtis taristu asub sama liikmesriigi territooriumil?*

29. Selle küsimusega seoses peaksid liikmesriigid kontrollima, kas teenuseosutaja tegutseb ehk kas tema tegevus toimub tegelikult liikmesriigi territooriumil ja kas tal on seal elutähtis taristu ehk kas ta asub seal füüsiliselt. Neid kahte elementi (elutähtsa teenuse osutaja tegevus ja elutähtsa taristu asukoht) on selgitatud direktiivi põhjenduses 16, milles on märgitud, et teenuseosutajat tuleks käsitada tegutsevana selle liikmesriigi territooriumil, kus ta viib ellu kõnealus(t)e elutähtsa(te) teenus(t)e jaoks vajalikke tegevusi ja kus füüsiliselt asub selle teenuseosutaja elutähtis taristu, mida kasutatakse kõnealus(t)e teenus(t)e osutamiseks.

([9]) Vt ka ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi kaabliturvalisuse tegevuskava“ (JOIN(2025) 9 final).

([10]) Komisjoni 25. juuli 2023. aasta delegeeritud määrus (EL) 2023/2450, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2557, koostades elutähtsate teenuste loetelu (ELT L, 2023/2450, 30.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/2450/oj). See delegeeritud õigusakt võeti vastu vastavalt direktiivi artikli 5 lõikele 1.

([11]) Direktiivi artikli 2 lõige 10.

([12]) Direktiivi artikli 1 lõiked 6 ja 7.

30. Direktiivi artikli 6 lõike 2 punkti b kohaldamisel tuleks liikmesriigi territooriumi käsitada kui territooriumi, mis hõlmab – vastavalt ELi toimimise lepingu artiklist 355 tulenevatele piirangutele – selle liikmesriigi maismaaterritooriumi ja siseveeteid ning territoriaalmerd (ning selle põhja ja selle all asuvat maapõue), mille kõnealune liikmesriik on kindlaks määranud kooskõlas ÜRO mereõiguse konventsiooniga (edaspidi „UNCLOS“). Lisaks hõlmab see territoorium liikmesriigi kindlaks määratud majandusvööndit ja mandrilava, kuid seda ainult juhul, kui esineb seos majandusvööndis või mandrilaval asuva elutähtsa taristu ja suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni vahel, mida rannikuriik teostab vastavalt UNCLOSile nendes mereosades, sekkumata seejuures teiste riikide õigustesse ja vabadustesse, mille UNCLOS tagab. Seega peaksid liikmesriigid direktiivi artikli 6 lõike 2 punkti b kohaldamisel vajaduse korral hindama iga juhtumit eraldi, et teha kindlaks, mil määral on nende majandusvööndis ja mandrilaval asuv elutähtis taristu hõlmatud.

31. Näiteks merealuste kaablite või torujuhtmete puhul, mille on rajanud teised riigid, kasutades oma UNCLOSi artikli 58 lõikest 1 ja artikli 79 lõikest 1 tulenevaid õigusi, ning mis läbivad rannikuäärse liikmesriigi majandusvööndit või mandrilava, ei ole asjaomane liikmesriik kohustatud täitma oma direktiivist tulenevaid kohustusi seoses asjaomase elutähtsa taristuga, kui see ei kuulu tema funktsionaalse suveräänsuse ja jurisdiktsiooni kohaldamisalasse majandusvööndis ja mandrilaval UNCLOSi alusel. Rannikuäärse liikmesriigi majandusvööndis või mandrilaval asuvate merealuste kaablite või torujuhtmete suhtes tuleks selles riigis kohaldada direktiivis sätestatud kohustusi aga juhul, kui asjaomane elutähtis taristu on seotud tegevusega, millega kõnealune riik on kasutanud oma suveräänsust või jurisdiktsiooni majandusvööndis või mandrilaval UNCLOSi artiklite 56 ja 77 alusel.

32. Kuna seda direktiivi artikli 6 lõike 2 punktis b ei mainita, ei tuleks teenuseosutaja asutamisjärgset asukohta käsitada selle kriteeriumi osana. Seega tuleks seda elementi pidada direktiivi kohase elutähtsa teenuse osutaja identifitseerimise protsessis ebaoluliseks.

(d) *Kas intsidendil oleks oluline häiriv mõju asjaomase teenuseosutaja ühe või mitme elutähtsa teenuse osutamisele või muude elutähtsate teenuste osutamisele lisas esitatud sektorites, mis sõltuvad nendest elutähtsatest teenustest?*

33. Häiriva mõju olulisuse kindlakstegemise küsimust on täpsustatud direktiivi artikli 7 lõikes 1, on loetletud kriteeriumid, mida tuleb olulisuse kindlakstegemisel arvesse võtta. Neid kriteeriume on täpsemalt selgitatud käesolevate suuniste IV jaos.

(e) *Kas teenuseosutaja kuulub või ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse?*

34. Kui teenuseosutaja kuulub ühte direktiivi artikli 1 lõikes 6 sätestatud teenuseosutajate kategooriatest, mille suhtes direktiivi ei kohaldata, siis puudub direktiivi kohaselt kohustus identifitseerida see teenuseosutaja elutähtsa teenuse osutajana.

35. Olenemata õiguslikust nõudest, mille kohaselt liikmesriigid peavad kohaldama direktiivis sätestatud kriteeriume, nagu on selgitatud käesolevate suuniste III osa punktis 3 (A–D), võivad nad siseriikliku õiguse alusel ja kooskõlas liidu õigusega kohaldada elutähtsa teenuse osutajatega seotud kohustusi ka teenuseosutajate suhtes, kes tegutsevad muudes sektorites, mis on siseriikliku õiguse kohaselt elutähtsad, kuid millele ei ole direktiivi lisas osutatud.

36. Nagu on selgitatud eespool punktis 28, on komisjoni delegeeritud määrus küll oluline lähtepunkt, kuid on võimalik, et liikmesriigid peavad arvesse võtma ka muid elutähtsaid teenuseid peale nende, mis on loetletud komisjoni delegeeritud määruses. Peale selle võivad liikmesriigid siseriikliku õiguse alusel ja kooskõlas liidu õigusega otsustada kehtestada toimepidevuse suurendamisega seotud kohustused ka teenuseosutajate suhtes, kes osutavad muid teenuseid kui direktiiviga hõlmatud elutähtsad teenused.

37. Liikmesriigid võivad seega siseriikliku õiguse alusel ja kooskõlas liidu õigusega identifitseerida ka muid elutähtsa teenuse osutajaid peale nende, kes tuleb identifitseerida direktiivi alusel ([13]). Seega, kuna sellised teenuseosutajad identifitseeritaks siseriikliku õiguse alusel, ei pea nad vastama direktiivi artikli 6 lõikes 2 osutatud ja eespool selgitatud kumulatiivselt kohaldatavatele kriteeriumidele.

IV. MITTESIDUVAD SUUNISED, MIS AITAVAD HÕLBUSTADA HÄIRIVA MÕJU OLULISUSE KINDLAKSTEGEMISE KRITEERIUMIDE KOHALDAMIST

38. Kuigi direktiivi artikli 7 lõikest 1 tuleneb, et häiriva mõju olulisuse kindlakstegemisel tuleb arvesse võtta kõiki kriteeriume, võivad liikmesriigid täiendavalt hinnata nende kriteeriumide asjakohasust, võttes arvesse konkreetse juhtumi konkreetseid asjaolusid.

IV.1. **Elutähtsast teenusest sõltuvate kasutajate arv**

39. Liikmesriikidel soovitatakse võtta selle kriteeriumi kohaldamisel arvesse järgmist:

a) nii füüsilised kui ka juriidilised isikud kasutajatena;

b) muud elutähtsa teenuse osutajad kasutajatena;

c) nende kasutajate koguarv, kes sõltuvad otseselt elutähtsast teenusest, ja/või – niivõrd, kuivõrd seda on võimalik hinnata – nende kasutajate koguarv, kes kasutavad elutähtsat teenust kaudselt, st isikud, kes teenusest otseselt ei sõltu, kuid keda selle häired mõjutaksid.

40. Kui kasutajate arvu hindamisel kasutatakse künnist, tuleks valitud künnise puhul arvesse võtta, kas

a) kasutajad on koondunud teatavasse piirkonda või asuvad piirkonnas hajutatult;

b) kasutajad kuuluvad haavatavatesse elanikkonnarühmadesse, nagu eakad, puuetega inimesed või lapsed;

c) sõltuvus asjaomasest elutähtsast teenusest on ajakriitiline (näiteks maapealse kosmosetaristu operaatorite puhul);

d) piiratud kasutajate arvuga elutähtsa teenuse kasutajate sõltuvus sellest teenusest on väga suur (näiteks tervishoiuteenuse osutajate puhul).

IV.2. **Muude direktiivi lisas esitatud sektorite ja allsektorite kõnealusest elutähtsast teenusest sõltuvuse ulatus**

41. Elutähtsa teenuse osutajad on sageli omavahel tihedalt seotud ja sõltuvad üksteisest mitmel viisil. Sõltuvus ja ristsõltuvus mitmekordistavad riske ja võivad seega häiriva mõju olulisust suurendada.

42. Liikmesriikidel soovitatakse võtta selle kriteeriumi kohaldamisel arvesse järgmist:

a) kas asjaomasest elutähtsast teenusest sõltub kaks või enam sektorit;

b) kas teistes sektorites ja allsektorites tegutsevatel elutähtsa teenuse osutajatel on alternatiivseid võimalusi asjaomase elutähtsa teenuse osutamiseks;

c) kas elutähtsa teenuse osutamisega seotud intsidendi häiriv mõju leviks kiiresti ja tooks kaasa ahelmõju teistes sektorites ja allsektorites.

([13]) Vt direktiivi artikkel 3, milles on sätestatud, et direktiiv ei takista liikmesriike elutähtsa teenuse osutajate suurema toimepidevuse saavutamiseks vastu võtmast või säilitamast oma õigusnorme, kui sellised õigusnormid on kooskõlas liikmesriikide liidu õiguses sätestatud kohustustega.

43. Direktiivi põhjenduses 18 esitatud selgituse kohaselt „peaksid liikmesriigid võtma teiste sektorite ja allsektorite elutähtsa teenuse osutaja pakutavast elutähtsast teenusest sõltuvuse ulatuse kindlaksmääramisel võimaluste piires arvesse ka mõju tarneahelale“.

44. Niisuguse mõju käsitlemiseks soovitatakse liikmesriikidel kasutada nende tarneahelate olemasolevaid kirjeldusi või teha kindlaks selliste elutähtsate teenuste tarneahelad, mida osutavad direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate sektorite teenuseosutajad, võttes arvesse otseseid ning kaudseid tarnijad ja kliente ning sektori- ja piiriüleseid sõltuvusi, sealhulgas väljaspool ELi.

IV.3. **Intsidentide võimalik mõju (raskusaste ja kestus) majandus- ja ühiskondlikule tegevusele, keskkonnale, avalikule ohutusele ja julgeolekule ning elanikkonna tervisele**

45. Intsidendi raskusaste ja kestuse hindamiseks tuleks iga direktiivi artikli 7 lõike 1 punktis c nimetatud elementi eraldi arvesse võtta. Mida kestvam ja tõsisem on intsident, seda suurem peaks olema mõju majandus- ja ühiskondlikule tegevusele, keskkonnale, avalikule ohutusele ja julgeolekule ning elanikkonna tervisele.

46. Liikmesriikidel soovitatakse võtta selle kriteeriumi kohaldamisel arvesse järgmisi elemente.

47. Seoses intsidentide võimaliku mõjuga majandustegevusele soovitatakse liikmesriikidel võtta arvesse järgmist:

a) hinnangulised otsekulud, mis on seotud häiretest tingitud füüsilise kahjuga, tegevuse peatumisele järgneva äritegevuse häire ulatus ja kestus, tulukaotus, võimalikud sulgemised ja kindlustuskulud, kui nende mõju on piisavalt suur, et see võib avaldada mõju makromajandusele;

b) hinnangulised kulud, mis on tingitud tarneahela häiretest, mis põhjustavad elutähtsate teenuste osutamises viivitusi ja nende teenuste nappust, tarbijate tehtavate kulutuste vähenemisest ja üldsuse usalduse kaotusest;

c) hinnangulised kulud, mis on tingitud mõjust investeeringutele, kaubandusele ja pikaajalisele majanduskasvule.

48. Seoses mõjuga, mida intsidendid võivad avaldada ühiskondlikule tegevusele, soovitatakse liikmesriikidel hinnata valitsuse kesktasandi, piirkondliku või kohaliku tasandi tegevuse, samuti erasektori tegevuse selliste häirete olulisust, mis pärsivad üldist suutlikkust osutada elutähtsaid teenuseid, ning igapäevaeluga seotud häirete olulisust.

49. Seoses intsidentide võimaliku mõjuga keskkonnale soovitatakse liikmesriikidel võtta arvesse järgmist:

a) hinnanguline kahju ökosüsteemidele ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852 ([14]) (millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik) artikli 2 punkti 14 määratluse kohaste ökosüsteemi teenuste kättesaadavusele;

b) mõju õhu kvaliteedile (õhusaasteainete kontsentratsioon, õhukvaliteedi näitajad, muutused veeökosüsteemis), vee kvaliteedile (muutused vee- ja merereostusainete kontsentratsioonis ning vee kvaliteedis, mõju inimeste tervisele, kahju elurikkusele), maale (muld, raadamine, linnastumine, põllumajandus, muutused elurikkuses);

c) mõju kliimamuutustele, sealhulgas muutused kasvuhoonegaaside heitkogustes;

d) suurte või pikaajaliste kliimariskide realiseerumine.

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

50. Intsidentide võimaliku keskkonnamõju hindamine peaks põhinema terviklikul lähenemisviisil, mille raames võetakse arvesse nii otsest kui ka kaudset mõju ning nii lühi- kui ka pikaajalisi tagajärgi. Liikmesriikidel soovitatakse tugineda olemasolevatele keskkonnamõju hinnangutele või teha ise selliseid hindamisi või keskkonnamõju strateegilisi hindamisi või olelusringi hindamisi.

51. Seoses intsidentide võimaliku mõjuga avalikule ohutusele ja julgeolekule soovitatakse liikmesriikidel võtta arvesse järgmist:

a) eri liiki intsidentide mõju ja tagajärjed elutähtsate teenuste osutamisele nii nende ulatuse kui ka kestuse poolest, avaliku ohutuse ja julgeoleku valdkonna selliste riiklike teenuste kättesaadavusele ja tõhususele, mida osutavad politsei, tuletõrje, kohtud ja vanglad, kuritegevuse määrale, elutähtsate teenuste või kaupade nappusest tingitud sotsiaalsete rahutuste tekkimise võimalusele või kogukonna arusaamale ohutusest ja turvalisusest;

b) mõju avaliku ohutuse ja julgeoleku valdkonna riiklike teenuseosutajate reageerimissuutlikkusele ja selle tulemuslikkusele.

52. Selleks et hinnata intsidentide võimalikku mõju avalikule ohutusele ja julgeolekule, soovitatakse liikmesriikidel kasutada riskide, ohtude ja nõrkuste hindamiste tulemusi, kuritegevuse analüüsi ja kaardistamise tulemusi ning hädaolukordade ohjamise kavu ja õppusi ning kaasata sidusrühmi.

53. Seoses intsidentide võimaliku mõjuga elanikkonna tervisele soovitatakse liikmesriikidel võtta arvesse järgmist:

a) võimalik tervishoiuteenuste kättesaadavuse vähenemine tingituna ravi viibimisest, suutmatusest jõuda meditsiiniasutustesse ja personalipuudusest, suutmatus tulla toime rahvatervise hädaolukordadega, surve rahvatervise hädaolukorras kriitilise tähtsusega ravimite ja preparaatide, meditsiinivahendite ning meditsiiniseadmete tootmisele või sellise tootmise peatumine, ravimite nappus, vaimse tervisega seotud tagajärjed, suurenenud haigestumus ja suremus (kõrgem krooniliste haiguste määr, nakkushaiguste levik, vigastused, surmajuhtumid);

b) toiduainete tarneahela häired, (joogi)veega varustamise häired või vee saastumine;

c) mõju haavatavate elanikkonnarühmade (eakad, lapsed, väikese sissetulekuga inimesed, patsiendid, kellel juba on mõni haigus) tervisele.

54. Selleks et hinnata intsidentide võimalikku mõju elanikkonna tervisele, soovitatakse liikmesriikidel teha rahvatervise seiret, et jälgida haiguspuhanguid ja muutusi suremuses, ning keskkonnaseiret; uuringuid ja intervjuusid, et koguda andmeid tervishoiuteenuste kättesaadavuse ning häirete-eelse ja -järgse kogemuse kohta; georuumilist analüüsi, et teha kindlaks haavatavad elanikkonnarühmad ja piirkonnad, kus juurdepääs tervishoiuteenustele on raskendatud.

IV.4. **Teenuseosutaja turuosa asjaomase elutähtsa teenuse või asjaomaste elutähtsate teenuste turul**

55. Turuosa kajastab tarnijate suhtelist positsiooni turul ning põhineb üldiselt asjaomaste toodete müügil või ostmisel asjaomases geograafilises piirkonnas. Üldiselt annavad nii müügi- või ostuväärtus kui ka müügi- või ostumaht asjakohast kasulikku teavet ([15]). Liikmesriikidel soovitatakse teenuseosutaja turuosa kindlaksmääramiseks tutvuda ka sektoripõhiste statistiliste andmetega või teha turu-uuringuid.

([15]) Komisjoni Teatis — Komisjoni teatis asjaomase turu määratlemise kohta liidu konkurentsiõiguse kohaldamisel (ELT C, C/2024/1645, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1645/oj), punktid 105–107.

56. Turuosa kriteeriumi tuleks alati kaaluda kõrvuti muude kriteeriumidega, kuna vähene sõltuvus elutähtsast teenusest või alternatiivsete teenuseosutajate kättesaadavus võib häiriva mõju olulisust märkimisväärselt vähendada. Turuosa mõju hindamisel võib peamine tegur olla sõltuvus. See võib selgitada, mil määral ühiskond, teatavad sektorid või muud teenuseosutajad konkreetsele elutähtsale teenusele tuginevad. Turuosa mõju hindamisel osutab sõltuvuse näitaja teenuseosutaja rolli suhtelisele süsteemsele olulisusele ja kriitilisusele asjaomas(t)e elutähtsa(te) teenus(t)e turul.

57. Suure turuosaga teenuseosutaja osutatavate elutähtsate teenuste häirega kaasneb tõenäoliselt suurem oht, et tekib ahelmõju muude elutähtsate teenuste osutamisele, eelkõige juhul, kui asjaomast elutähtsat teenust osutatakse sektoris, millel on palju vastastikuseid sõltuvussuhteid teiste sektorite, näiteks energeetika- või transpordisektoriga. Intsidendi häiriv mõju võib olla märkimisväärne ka siis, kui intsident mõjutab sellist ainulaadset või asendamatut elutähtsat teenust osutava väikese turuosaga teenuseosutaja tegevust, millele sektor tugineb.

58. Mis puutub turu hindamise mudelitesse või meetoditesse, siis võib kasutada mitmesuguseid ärianalüüsi meetodeid, nagu Porteri viie jõu analüüs ([16]), SWOT-analüüs ([17]), PESTLE-analüüs ([18]), turgude segmenteerimise strateegia ([19]), klienditeekonna kaardistamine ([20]) ja ärimudel Canvas ([21]).

IV.5. **Geograafiline piirkond, mida intsident võib mõjutada, sealhulgas mis tahes piiriülene mõju**

59. Vastavalt direktiivi artikli 7 lõike 1 punktile e soovitatakse liikmesriikidel võtta arvesse teatavat liiki geograafiliste piirkondade, näiteks saarte, äärealade või mägipiirkondade eraldatuse astmega seotud haavatavust. Tavaliselt on sellist liiki geograafilistel piirkondadel elutähtsate teenustega seotud erivajadused ja nende piirkondade suutlikkus häiretega toime tulla on väike.

60. Selle kriteeriumi kohaldamisel võivad olla asjakohased ka muud elemendid:

a) intsidendi otsene või kaudne mõju geograafilisele piirkonnale pindala arvestuses;

b) intsidendi otsene või kaudne mõju asjaomasele piirkonnale, st kas mõju on kohalik, piirkondlik, riiklik või piiriülene;

c) geograafilise piirkonna omadused, näiteks kas mõju avaldub maismaale, õhuruumile, veekogule, linna- või maapiirkonnale või metsaalale.

61. Selle hindamiseks, milliseid geograafilisi piirkondi intsident võib mõjutada, soovitatakse liikmesriikidel teha kohapealseid vaatlusi, koguda andmeid satelliit- ja õhufotode abil, kasutada rahvaloendusandmeid, energia ülekande põhivõrgutaristu kaarte, transporditaristu kaarte, keskkonnaseirevõrgustikke ja geoinfosüsteemi andmebaase ([22]).

([16]) Tööstusharu konkurentsiolukorra analüüs, mis põhineb viiel teguril: konkurents, uued turuletulijad, tarnijad, kliendid ja asendajad.
([17]) Selliste organisatsioonisiseste ja -väliste jõudude analüüs, mis võivad tuua organisatsioonile kaasa võimalusi või riske. Selles võetakse arvesse organisatsiooni tugevaid ja nõrku külgi ning väliseid võimalusi ja ohte.
([18]) PESTLE-analüüsis võetakse arvesse poliitilisi, majanduslikke, sotsiaalseid, tehnoloogilisi, õiguslikke ja keskkonnategureid ning hinnatakse nende väliste tegurite mõju organisatsiooni kasumlikkusele.
([19]) Meetod, mille raames jagatakse turg klientide omaduste ja eelistuste alusel konkreetseteks segmentideks.
([20]) Meetod, mis aitab klientide omadusi ja eelistusi mõista ning visualiseerida.
([21]) Ettevõtte erinevate oluliste elementide hindamise ja visualiseerimise meetod.
([22]) Geoinfosüsteemi (GIS) võimalusi võib kasutada ohtude kindlakstegemiseks ja intsidendi toimumise korral avalduda võiva mõju visualiseerimiseks. Samuti on need kasulikud võimaliku mõjuga toimetulekuks vajalike leevendusmeetmete ja toimepidevuse tagamise võimete kavandamiseks.

IV.6. **Teenuseosutaja tähtsus elutähtsa teenuse piisava taseme säilitamisel, võttes arvesse alternatiivide olemasolu**

62. See kriteerium on asjakohane muu hulgas selliste elutähtsate teenuste osutamise puhul, mis on seotud joogivee, reovee, energia, tervishoiu, toidu tootmise ja jaotamise ning transpordiga, sealhulgas liikluse korraldamisega. Ilma nende teenusteta kukuksid majandus ja ühiskond kokku. Hinnates teenuseosutaja tähtsust elutähtsa teenuse piisava taseme säilitamisel, peavad liikmesriigid direktiivi artikli 7 lõike 1 punkti f kohaselt võtma arvesse seda, kas asjaomase elutähtsa teenuse osutamiseks on alternatiivseid võimalusi. Alternatiivsete teenuste puhul soovitatakse liikmesriikidel kaaluda, kas need on kättesaadavad, kui kiiresti neid saaks kasutada, milline on nende kvaliteet ja kui suured on nendega kaasnevad lisakulud. Kui kasutajatel puudub elutähtsa teenuse saamiseks arvestatav alternatiiv, on häirivast mõjust tingitud tagajärjed üldiselt tõsisemad, olenemata sellest, kui suur on häirest mõjutatud kasutajate arv. Peale selle tuleks arvesse võtta elutähtsa teenuse laadi, pidades silmas selle kriitilisust, omadusi ja peamist otstarvet.

LISA

ÜHINE VABATAHTLIK ARUANDEVORM

I. ÜLDISED MÄRKUSED

Direktiivi artiklis 5 on sätestatud, et liikmesriigid teevad riskianalüüsi ja kasutavad selle tulemusi elutähtsa teenuse osutajate identifitseerimiseks vastavalt direktiivile.

Direktiivi artikli 5 lõike 4 kohaselt peavad liikmesriigid esitama komisjonile pärast riskianalüüsi tegemist asjakohase teabe kindlakstehtud riskide liikide ja analüüsi tulemuste kohta lisas osutatud sektorite ja allsektorite kaupa.

Direktiivi artikli 5 lõikes 5 on sätestatud, et komisjon koostab koostöös liikmesriikidega direktiivi artikli 5 lõike 4 nõuete täitmiseks ühise vabatahtliku aruandevormi.

Kuigi aruandevorm on vabatahtlik, soovitatakse liikmesriikidel seda direktiivi artikli 5 lõike 4 kohase teabe esitamisel kasutada. Ühine aruandevorm tuleks täita iga sektori kohta eraldi ning kui sektoril on allsektorid, siis ka iga allsektori kohta. Näiteks kui energeetikasektoril on viis allsektorit, tuleks aruandevorm täita viis korda.

See vorm on kavandatud eesmärgiga saada ühtlustatud viisil ülevaade nii salastatud kui ka salastamata teabest, mida peetakse komisjonile edastamiseks asjakohaseks. Kui liikmesriigid otsustavad kasutada seda vormi üksikasjalikuma või salastatud teabe jagamiseks, tuleks see teave alati edastada nõuetekohaste sidekanalite kaudu.

Seda vormi ei tohiks käsitada juhenddokumendina ega kasutada riskianalüüsi asemel, mille liikmesriigid peavad direktiivi artikli 5 alusel tegema.

II. MIDA VORMI TÄITMISEL SILMAS PIDADA?

Esimeses osas peaksid liikmesriigid märkima ära selliste kindlakstehtud riskide liigid, mis võivad mõjutada elutähtsate teenuste osutamist sektoris ja allsektoris, mille kohta teave esitatakse. Kui tuvastatud on mitut liiki riske, saab need kõik märgistada. Kui riski liik on kindlaks tehtud, peaksid liikmesriigid kaaluma võimalust seda täpsustada.

Teises osas peaksid liikmesriigid märkima ära nõrgad kohad ja võimaliku mõju, mida peetakse riskianalüüsi tulemuste hindamisel asjakohaseks. Seejärel peaksid liikmesriigid esitama ka üldhinnangu selle kohta, milline on elutähtsate teenuste osutamise häire mõju aruandevormis käsitletavale sektorile ja allsektorile. Viimaks peaksid liikmesriigid otsustama, kas nad soovivad oma vastust riskianalüüsi tulemuste kohta kirjalikult täpsustada.

Kolmandas osas võiksid liikmesriigid kaaluda täiendava kirjaliku teabe esitamist riskianalüüsi käigus kindlaks tehtud riskide liikide ja riskianalüüsi tulemuste kohta ning kirjeldada ka oma metoodilist lähenemisviisi, parimaid tavasid ja/või riskihindamise käigus saadud kogemusi. Selles kontekstis mõistetakse riskianalüüsi all vastavalt artikli 2 punkti 7 kohasele määratlusele üldist protsessi, mille eesmärk on määrata kindlaks riski olemus ja ulatus, tehes kindlaks intsidendini viia võivad võimalikud asjakohased ohud ja nõrgad kohad, analüüsides neid ohte ja nõrku kohti ning hinnates sellest intsidendist tingitud potentsiaalset elutähtsa teenuse osutamise katkemist või häiret.

Neljandas ja viimases osas peaksid liikmesriigid esitama vajaduse korral kirjalikult täiendavat teavet, mis on seotud nende direktiivi artikli 5 lõike 4 kohase aruandekohustusega.

IDENTIFITSEERIMISE PARAMEETRID

Liikmesriik	
Pädev asutus	
Aruandeperiood	
Sektor	**Allsektor**
☐ **Energeetika**	☐ Elekter ☐ Kaugküte ja -jahutus ☐ Nafta ☐ Gaas ☐ Vesinik
☐ **Transport**	☐ Lennutransport ☐ Raudteetransport ☐ Veetransport ☐ Maanteetransport ☐ Ühistransport
☐ **Pangandus**	
☐ **Finantsturutaristu**	
☐ **Tervishoid**	
☐ **Joogivesi**	
☐ **Reovesi**	
☐ **Digitaristu**	
☐ **Avalik haldus**	
☐ **Kosmos**	
☐ **Toiduainete tootmine, töötlemine ja turustamine**	
_____	_____

1. KINDLAKSTEHTUD RISKIDE LIIGID

1.1. **Looduslikud riskid**

☐ Bioloogilised (nt tervisega seotud riskid; epideemiad, pandeemiad jne)
☐ Geofüüsikalised (nt maavärinad, vulkaaniline tegevus, maalihked jne)
☐ Hüdrometeoroloogilised (nt ekstreemsed ilmastikunähtused, tormid, sademed, üleujutused, veenappus, põuad, metsa- ja maastikupõlengud, kuuma- ja külmalained jne)
☐ Maavälised (nt päikeseloide jne)
☐ Muud kliimamuutuste või looduskeskkonnaga seotud suured või pikaajalised looduslikud riskid (nt meretaseme tõus, reostus jne) (palun täpsustage)

Inimtegevusest tingitud riskid

☐ Kemikaalidega seotud
☐ Radioloogilised või tuumaainetega seotud
☐ Hübriidriskid ([1])
☐ Sabotaaž
☐ Terrorismirisk (nt lõhkeainete kasutamine, pantvangi võtmine jne)

	☐ Muu kuritegevus (nt süütamine, korruptsioon, sissemurdmine, rünnak, vandalism jne) ☐ Sisemised riskid (nt kuritahtlus, inimlik eksimus, hooletus jne) ☐ Küberriskid ☐ Sõjalised riskid ☐ Välismaised otseinvesteeringud, mis mõjutavad negatiivselt julgeolekut või avalikku korda ☐ Spionaaž kui muude inimtegevusest tingitud riskidega seotud ettevalmistav tegevus (nt mehitamata õhusõidukitega tehtav seire, andmevargus jne) ☐ Ühiskondlikud riskid (nt rahutus, streik jne) ☐ Muud inimtegevusest tingitud riskid (palun täpsustage) **Tehnilised/tehnoloogilised riskid** ☐ Tahtmatu/juhuslik sündmus (nt viga, tõrge, häire, kokkupõrge, ohtliku materjali leke, kiirgus jne) ☐ Struktuurne lagunemine (nt füüsilise taristu seisukorra halvenemine aja jooksul ja pinge all) ☐ Kujunemisjärgus (digi)tehnoloogia kasutamine (nt tehisintellekti kasutamine jne) **Liitriskid** ☐ Sektoriülesed riskid ☐ Piiriülesed riskid ☐ Sektorisisesed riskid ☐ Muud ahelmõjuga riskid, mis tekivad elutähtsa teenuse häire järel (nt NaTech ([2]), kosmoseprügi jne) ☐ Sektori- ja allsektoripõhised eririskid (palun täpsustage) ☐ Muud (palun täpsustage)
	Täpsustav teave

([1]) Termin „hübriidohud“ osutab olukorrale, kus riiklikud või mitteriiklikud ohusubjektid püüavad kasutada oma huvides ära ELi nõrkusi, kasutades selleks koordineeritult mitut meedet (st diplomaatilist, sõjalist, majanduslikku või tehnoloogilist meedet) korraga, alustamata seejuures ametlikku sõjategevust. See kategooria osutab vastavalt oma määratlusele tavaliselt rohkem kui ühele riskile ja seetõttu tuleks see märkida vajaduse korral koos muude riskidega.

([2]) Looduslikest ohtudest tingitud tehnoloogilised teise järgu mõjud.

2. RISKIANALÜÜSI TULEMUSED

2.1.	**Nõrgad kohad** ☐ Sektoritevahelised sõltuvused (pidades silmas direktiivi lisas sätestatud sektoreid) (palun täpsustage) ☐ Sektorite ja allsektorite vahelised sõltuvused (pidades silmas direktiivi lisas sätestatud sektoreid ja allsektoreid) (palun täpsustage) ☐ Teenuseosutajate kategooriate vahelised sõltuvused (pidades silmas direktiivi lisas sätestatud teenuseosutajate kategooriad) (palun täpsustage) ☐ Sõltuvus teiste liikmesriikide teenuseosutajatest (palun täpsustage) ☐ Sõltuvus kolmandate riikide teenuseosutajatest (palun täpsustage) ☐ Tarneahelatega seotud sõltuvused ☐ Töötajate turvalisus ja teadlikkus ☐ Sektori- ja allsektoripõhised nõrgad kohad (palun täpsustage) ☐ Muud (palun täpsustage)
	Täpsustav teave
2.2.	**Olulise häiriva intsidendi võimalik mõju** ☐ Majandustegevusele (nt rahaline kahju / kahjum, töötus, mainekahju, ekspordipiirangud, välisinvesteeringute vähenemine, turismi vähenemine jne) ☐ Ühiskondlikule tegevusele (nt valitsuse tegevuse häirumine jne) ☐ Keskkonnale (nt kahju ökosüsteemidele, saaste/reostus jne) ☐ Avalikule ohutusele (nt mõju hädaabiteenistustele, ümberasustamine, evakueerimine jne) ☐ Julgeolekule (nt territoriaalne terviklikkus, mõju õiguskaitseasutustele, kaitsevõimele jne) ☐ Elanikkonna tervisele (nt haigused, töötajate nappus, ravimite, meditsiiniseadmete või meditsiinivahendite nappus jne)

	☐ Rahvusvahelistele suhetele ja partnerlustele või diplomaatilistele suhetele (nt kolmandate riikidega, rahvusvaheliste organisatsioonidega, kaubanduspartneritega jne) ☐ Asjaomases sektoris muudele direktiivi lisas sätestatud sektoritele ☐ Üldsusele (nt surm, vigastused jne) ☐ Siseturule ☐ Elutähtsatele teenustele, mida osutatakse kuuele või enamale liikmesriigile või kuues või enamas liikmesriigis ☐ Erimõju sektorile ja allsektorile (palun täpsustage) ☐ Muu mõju (palun täpsustage)
	Täpsustav teave
2.3.	**Häiriva intsidendi mõju olulisus** ☐ Suhteliselt väheoluline ☐ Mõneti oluline ☐ Keskmiselt oluline ☐ Märkimisväärselt oluline ☐ Väga oluline
	Täpsustav teave

3. KINDLAKSTEHTUD RISKIDE LIIKIDE JA RISKIHINDAMISE TULEMUSTEGA SEOTUD TÄIENDAV TEAVE	
3.1.	**Metoodiline lähenemisviis**
	Täpsustav teave
3.2.	**Parimad tavad**
	Täpsustav teave
3.3.	**Saadud kogemused**
	Täpsustav teave

4. TÄIENDAVAD ANDMED	
4.1.	*Täpsustav teave*